

Muutokset kuntoutuksen toimialan palveluverkossa

Aluehallitus 21.10.2024 § 214

Valmistelija Penttinen Erkki
Heidi Kotanen
Tiina Peltokorpi-Heikkilä
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihde), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Lasten lyhytaikaisen huolenpidon ja ympärivuorokautisen asumisen uudelleen järjestely pohjoisella alueella

Lyhytaikaiseen huolenpitoon kuuluvia palveluita ovat aamu- ja iltapäivä ja lomatoiminta sekä lyhytaikainen asuminen (intervallihoido). Palvelun tarkoituksena on helpottaa vammaisen henkilön läheisten hoitovastuuta ja tukea heidän jaksamistaan. Palvelu voidaan toteuttaa henkilökohtaisena tai ryhmässä annettavana palveluna, tai osana muita palveluita.

Tällä hetkellä pohjoisen alueen lyhytaikaista asumista lapsille tarjotaan ruotsinkielisenä palveluna Treklövernin lyhytaikaisen asumisen yksikössä, suomenkielisenä palveluna Kotilinnan asumisyksikön yhteydessä, sekä ostopalveluina. Palvelun tarjonta ei ole riittävää kysyntään nähden, siksi on käytettävä ostopalveluita. Puutetta on myös lasten ympärivuorokautisen asumisen paikoista. Tilanteessa, joissa perhe on todennut, ettei vammaisen lapsen asuminen kotona ole mahdollista, mutta asumispaikkaa ei ole ollut tarjolla, on perheiden kuormitusta helpotettu järjestämällä lyhytaikaista asumista. Tämä puolestaan on estänyt lyhyempien, lakisääteisten lyhytaikaisen hoidon jaksojen järjestämisen useammille perheille.

Tällä hetkellä Treklövern Kotten Pännäisissä on ainoa palvelua toteuttava asumisyksikkö, yksittäisiä räätälöityjä ratkaisuja lukuun ottamatta. Ostopalveluna alueella palvelua tarjoaa yksi asumisyksikkö (Vaasassa). Kotten on vuokratilana kallis ja epäkäytännöllinen. Kiinteistössä on ollut viime aikoina useampi kosteusvaurio. Kiinteistössä on viisi ruotsinkielistä asiakaspaikkaa, joista yksi erityisen vaativan moniammatillisen tuen asumisen paikka.

Ehdotetaan, että Pännäisten vuokratiloista luovutaan.

Lasten lyhytaikaisella asumisella (Treklövern) etsitään uudet toimivammat tilat. Lasten ympärivuorokautinen asuminen siirtyy Pännäisistä Spireavägenin tiloihin Pietarsaareen. Kotten Pännäisten vuokratiloista luovutaan.

Lasten lyhytaikaisen ja ympärivuorokautisen asumisen palveluiden uudelleen järjestelyllä järjeistetään tilojen ja henkilökunnan käyttöä ja lisätään yksi ympärivuorokautisen asumisen paikka, sekä kaksi lyhytaikaisen asumisen paikkaa lapsille. Tämä helpottaa vammaispalveluissa lasten palveluiden saatavuutta ja vähentää ostopalvelutarvetta. Tilapäisen asumisen palvelun vahvistamisella turvaamme useamman lapsen kohdalla kotona asumista ja perheiden jaksamista.

Asumisyksikkö Puistokodin toiminnan muutos ja asumisyksikön siirtyminen toisiin tiloihin

Asumisen ja päiväaikaisen toiminnan tulosalueella toteutetaan omana toimintana erityishuoltolain, ja vuoden 2025 alusta uuden vammaispalvelulain mukaisia, erityyppisiä asumispalveluita.

Kehitysvammaisten henkilöiden asumista säätelee vielä tämän vuoden, ja kolmen vuoden siirtymäajan laki kehitysvammaisten erityishuollosta silloin, kun henkilö ei saa riittäviä palveluita muun lain nojalla. Laissa säädetään väljästi asumisen järjestämisestä. Uusien

asiakkaiden ja asumista koskevien päätösten osalta astuu uusi vammaispalvelulaki voimaan 1.1.2025. Uudessa laissa säädetään asumiseen liittyvänä palveluna asumisen tuesta.

Nykytilanne

Hyvinvointialue on vuokrannut Hoivatilat Oyj:ltä kaksikerroksisen hoivatilaksi suunnitellun rakennuksen elokuussa 2024 erityishuollon palvelujen tuottamisen tiloiksi. Rakennuksen yläkertaan on siirtynyt päivätoiminnan yksikkö ja alakertaan on avattu kahden pienryhmän asumisen mahdollistava asumisyksikkö. Ryhmäkodeista toinen on aloittanut toimintansa erityisen vaativan tuen yksikkönä lokakuussa 2024.

Tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelman suunnitelmaa laadittaessa ei ollut vielä selkeää suunnitelmaa, minkä tyyppistä asumista toiseen siipeen perustetaan. Tiedostettiin kuitenkin tarve yhdenmukaistaa asumisen laatua hyvinvointialueella, sekä täysin uusien asumispaikkojen tarve.

Puistokoti/Parkhemmet on Vaasassa sijaitseva pieni kaksikielinen erityishuoltolain mukaista asumista toteuttava ryhmäkoti, jossa ympärivuorokautisessa palveluasumisessa asuu kolme asiakasta. Samassa kiinteistössä asuu lisäksi yhdeksän erityishuollon asiakasta tukiasumisen piirissä. Ryhmäasumisen tilat sijoittuvat tavanomaiseen, laajennettuun kerrostalohuoneistoon. Tukiasumisen osalta asiakkaat vuokraavat itse soveltuvan huoneiston, mihin saavat asumisen tuen tukikäyntien muodossa.

Ryhmäasumisen tilat on muodostettu yhdistämällä kaksi kerrostalokolmiota. Puistokodin/ Parkhemmetin ryhmäkodissa asiakkailla ei ole henkilökohtaisia wc- tai suihkutiloja käytössään, eivätkä asuinhuoneet täytä nykyisiä asumisyksiköille asetettuja vaatimuksia asuinneliöiden suhteen. Yksikkö on pieni, tilat ovat ahtaat ja epätarkoituksenmukaiset. Asiakkaat ovat iäkkäitä ja tuen sekä hoivan tarve on aiempaa suurempaa. Tämän vuoksi tarvitaan asianmukaisemmat tilat, jotka mahdollistavat asiakkaan avustamisen ja apuvälineiden käytön.

Ehdotetaan, että asumisyksikkö Puistokoti/Parkhemmet ryhmäasuminen siirtyy vuoden 2025 alussa Mäkikaivontielle Merililjan asumisyksikön tyhjillään olevaan siipeen. Merililjan ryhmäasumisessa on viisi asuntoa, joten asukasluku täydentyy lisäksi kahdella muulla asiakkaalla. Henkilöstö muodostuu tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelman mukaisena panostuksena hyväksytystä toimista ja tulosalueen sisäisesti siirretystä henkilökunnasta. Puistokoti/Parkhemmet ryhmäasumisen osalta lakkautetaan. Asiakkaat, omaiset ja työntekijät osallistetaan päätöksen jälkeen muutokseen.

Vuokrakiinteistö jää hyvinvointialueen käyttöön olemassa olevien tukiasuntojen muodostaessa jatkossa yhteisöllisen asumisen tyyppisen kokonaisuuden jäljelle jäävän henkilökunnan tuella. Ryhmäasumisen tiloista yhteisölliseen käyttöön jää keittiö ja olohuone. Ryhmäasuminen samassa kiinteistössä on mahdollistanut yöaikaisen tuen myös tukiasukkaille. Yöaikainen tuki perustuu jatkossa mahdollisuuteen ottaa työntekijään öisiin yhteyttä joko puhelimitse tai muutoin digitaalisesti. Muutosta valmistellaan yhdessä asiakkaiden ja omaisten kanssa.

Jatkossa edellä mainitut tilat toimivat asumisvalmennusyksikkönä aiemman tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelman päätöksen mukaisesti. Asumisvalmennuksen ja harjoittelun tarve keskeisellä alueella on tunnistettu. Asumisvalmennukseen sisältyy palvelun ja tuen tarpeen arviointia sekä itsenäisen asumisen taitojen harjoittelua. Asumisvalmennusyksikkö toimii sekä päivä- että yöaikaisena, toimien samalla osaltaan tukiasiakkaiden tukena.

Muutoksella mahdollistetaan ikääntyneille kehitysvammaisille henkilöille nykyiselle asumiselle vaatimukset täyttävät tilat. Yksikössä on mahdollisuus asua tutussa pienryhmässä myös silloin, kun avustaminen ja apuvälineet vaativat enemmän tilaa. Tavoitteena on tarjota myös tiloiltaan riittävät ja laadultaan hyvät asumispalvelut, jotka ovat laadullisesti alueellisesti tarkastellen tasavertaiset. Muutos mahdollistaa hyvinvointialueen strategian mukaisesti henkilöstön resurssien kustannustehokkaamman käytön.

Hyvinvointialuejohtaja Kinnunen Marina

Ehdottaa, että hallitus

- merkitsee virkamiesvalmistelun tiedoksi. Ennen päätöksentekoa pyydetään asianosaisilta kunnilta ja vaikuttamistoimielimiltä lausunto ja alueen asukkaille tehdään muutosesityksistä kysely. Lisäksi huomioidaan 4.11.2024 päättyvät yhteistyöneuvottelut ja
- tekee päätöksen asiassa kokouksessaan 25.11.2024.

Päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Pykälä tarkastettiin heti.

Jakelu

Aluehallitus 25.11.2024

5579/00.01.02.01/2024

Valmistelija Penttinen Erkki

Lisätietoja: puhelinnumero: 040 359 2922, etunimi.sukunimi@ovph.fi

Ennen päätöksentekoa on pyydetty asianosaisilta kunnilta ja vaikuttamistoimielimiltä lausunto ja alueen asukkaille on tehty muutosesityksistä kysely.

Lausunnon on antanut alueen kunnista Vaasa. Vammaisneuvosto on käsitellyt asiaa kokouksessaan 6.11.2024

Vammaisneuvoston mielestä muutokset ovat toivottavia, koska niillä parannetaan palvelun laatua ja saadaan lisää asiakaspaikkoja. Puistokodin osalta asumisen laatu paranee parempien fyysisten toimitilojen vuoksi.

Vaasan kaupungin lausunnossa todetaan, että uusi asumisyksikkö, joka sijaitsee samassa talossa muiden asumisyksikköjen kanssa, mahdollistaa henkilöstön työnkierron.

Kehitysvammaisten asiakkaiden turvallisuuden kannalta on kuitenkin myös tärkeää, että henkilöstö on tuttua.

Uudet tilat sijaitsevat samassa kaupungissa lähellä palveluja ja julkista liikennettä. On tärkeää, että myös vammaiset ihmiset pääsevät ulos viettämään aikaa muiden kanssa. Kaikilla yhteiskunnan jäsenillä, riippumatta vammaisuudesta, on oikeus tuntea itsensä osalliseksi ja onnelliseksi. Inklusio ja sen lisäämä monimuotoisuus vaasalaisten arjessa ovat myös muille vaasalaisille myönteisiä asioita. Uusi asumisyksikkö sijaitsee keskellä asuinalueita, jossa liikkuu kaikenlaisia ihmisiä. Riskinarvioinnissa hyvinvointialueen olisi voinut kiinnittää huomiota myös asiakasturvallisuusriskiin tukiasumisasunnoissa asuville. Mahdollisuus yönajan apuun heikentyy muutoksen myötä, kun ryhmäkodin henkilöstö siirtyy pois.

Tukiasuntopalveluun ei ole kuulu yövalvontaa. Puistokodissa asukkailla on ollut mahdollisuus ottaa tarvittaessa yhteyttä ryhmäasumiseen. Yöaikainen yhteydenpito voidaan toteuttaa eri tavoin teknisiä ratkaisuja hyödyntämällä.

Hyvinvointialuejohtaja Kinnunen Marina

ehdottaa, että hallitus hyväksyy

- Lasten lyhytaikaisen huolenpidon ja ympärivuorokautisen asumisen uudelleen järjestelyn pohjoisella alueella kuntoutuksen toimialan muutokset esityksen mukaisesti
- Asumisyksikkö Puistokodin toiminnan muutoksen ja asumisyksikön siirtymisen toisiin tiloihin

Päätös:

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

Jakelu